

Quarterly Journal of Village and Space Sustainable Development

Summer 2022, Vol.3, No.2, Serial Number 10, pp 105 - 120

doi [10.22077/VSSD.2022.5226.1102](https://doi.org/10.22077/VSSD.2022.5226.1102)

Analysis of Economical Impacts of Activities Industrial park on Rural Settlements (Case Study; Tabriz Shahid Salimi Industrial park)

Hossein Karimzadeh^{1*}, Mohsen Aghayari Hir², Azar Bokaei³

1. Assistant Professor, Department of Rural Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

2. PhD student, Department of Rural Planning, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

*Corresponding author, Email: karimzadeh10@gmail.com

Keywords:

Rural industries, Economic effects, Shahid Salimi Industrial Town, Structural equation, East Azerbaijan Province

Abstract

Over the past decades, the attitude to the role of rural industries as an influential factor in the economic construction of rural areas, has led to these industries as a basis for the development of rural areas. However, these industries have brought many positive and negative effects in the surrounding rural areas, which requires scientific study. The purpose of this study was to analyze the economic effects of the activity of industrial towns on the surrounding rural settlements in the Shahid Salimi industrial town of Tabriz. This research is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in terms of method. In terms of collection methods, it is a field-library research. To select villages in terms of economic impact, 14 villages within a 10 km radius of the industrial town were selected, which according to the 2016 census had a population of 15084 people and 4629 households, using the Cochran's formula, 306 rural households were selected as a sample. Then, SMART PLS 3 software was used to analyze the data. The results showed that the most important economic effect of the establishment of Shahid Salimi industrial town in the surrounding villages was the creation of added value of agricultural products with an average of 0.366.

Received:

23/Feb/2022

Accepted:

30/Apr/2022

How to cite this article:

Karimzadeh, H., Aghayari Hir, M., & Bokaei, A. (2022). Analysis of Economical Impacts of Activities Industrial park on Rural Settlements (Case Study; Tabriz Shahid Salimi Industrial park). *Village and Space Sustainable Development*, 3(2), 105 - 120. [10.22077/VSSD.2022.5226.1102](https://doi.org/10.22077/VSSD.2022.5226.1102)

Copyright: © 2022 by the authors. Licensee Quarterly Journal of Village and Space Sustainable Development. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

فصلنامه روستا و توسعه پایدار فضا

دوره سوم، شماره دوم، پیاپی دهم، تابستان ۱۴۰۱، صفحات ۱۲۰-۱۰۵

10.22077/VSSD.2022.5226.1102 doi

تحلیل اثرات اقتصادی فعالیت شهرک‌های صنعتی بر سکونتگاه‌های روستایی پیرامونی (مورد مطالعه: شهرک صنعتی شهید سلیمانی تبریز)

حسین کریم زاده^{۱*}، محسن آقایاری هیر^۲، آذر بکایی^۳

استادیار گروه برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، ایران.
دانشجوی دکتری گروه برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، ایران.
* نویسنده مسئول، ایمیل: karimzadeh10@gmail.com

چکیده

طی دهه‌های گذشته نگرش به نقش صنایع روستایی به عنوان عامل تأثیرگذار در ساخت اقتصادی نواحی روستایی، سبب شده این صنایع به عنوان مبنای برای توسعه نواحی روستایی موردنوجه قرار گیرد. اما این صنایع در نواحی روستاهای پیرامونی خود اثرات مثبت و منفی زیادی به ارمنان آورده‌اند که نیازمند بررسی علمی است. هدف این تحقیق تحلیل اثرات اقتصادی فعالیت شهرک‌های صنعتی بر سکونتگاه‌های روستایی پیرامونی در شهرک صنعتی شهید سلیمانی تبریز بوده است. این پژوهش از حیث هدف کاربردی و از نظر روش، توصیفی-تحلیلی است. از حیث روش‌های جمع‌آوری، پژوهشی کتابخانه‌ای-میدانی محسوب می‌شود. برای انتخاب روستاهای از نظر تأثیرپذیری اقتصادی تعداد ۱۴ روستا در شعاع ۱۰ کیلومتری شهرک صنعتی انتخاب شدند که طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ دارای ۱۵۰۸۴ نفر جمعیت و ۴۶۲۹ خانوار بودند که با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۰۶ خانوار روستایی به عنوان نمونه انتخاب شدند. در ادامه به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SMART PLS ۳ استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که مهم‌ترین اثر اقتصادی حاصل از استقرار شهرک صنعتی شهید سلیمانی در روستاهای پیرامونی، ایجاد ارزش‌افزوده تولیدات کشاورزی با میانگین ۳۶۶٪ بوده است.

واژگان کلیدی:

صنایع روستایی، اثرات اقتصادی،
شهرک صنعتی شهید سلیمانی،
معادلات ساختاری، استان
آذربایجان شرقی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۰/۱۲/۰۴

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۱/۰۲/۱۰

۱- مقدمه

در ادوار مختلف تاریخی، مناطق روستایی به عنوان یک جزء اصلی و جدانشدنی هر سرزمین، نقشی اساسی در توسعه ملی ایفا می‌کنند. چراکه به عقیده بسیاری از اندیشمندان این حوزه، توسعه سرزمین در گرو پایداری نظام روستایی به عنوان زیر نظام تشکیل‌دهنده نظام سرزمین است (بخشی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱) و اگر در جریان پیشرفت و توسعه مناطق روستایی وقفه‌ای ایجاد شود آثار و پیامدهای آن نه تنها این حوزه‌ها، بلکه تمام مناطق شهری و کلیت یک سرزمین را در بر خواهد گرفت (Powe, 2020: 1524). روستا و جامعه روستایی به عنوان پایین‌ترین سطح از سطوح برنامه‌ریزی برای رسیدن به اهداف کلان توسعه کشورها مدنظر قرار می‌گیرند. ساماندهی و توسعه روستاهای به عنوان زیربنای توسعه ناحیه‌ای، منطقه‌ای و درنهایت توسعه ملی تلقی می‌شود (ابراهیم‌زاده و همکاران، ۱۳۹۰: ۶).

ازین‌رو وجود مسائل و مشکلات زیستی، اختلاف درآمد و سطح زندگی بین جوامع شهری و روستایی و مهاجرت‌های روستا-شهری، بسیاری از برنامه‌ریزان را واداشت تا در استراتژی‌های توسعه روستایی، باید به متنوع‌سازی اقتصاد روستایی و کارا نمودن آن از طریق ایجاد انواع فعالیت‌های اقتصادی، به‌ویژه صنعتی کردن روستاهای، توجه نمود (کریم‌زاده و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۳۰). از سویی دیگر اهمیت تنوع اقتصادی در جوامع روستایی به عنوان یکی از چالش‌های جهان امروز (پیرامون، ۱۳۹۲) زمانی بیشتر آشکار می‌گردد که بدانیم ۷۰ درصد از فقرای جهان را روستاییان تشکیل می‌دهند (Christiaensen et al. 2013) جایی که زندگی تنها به فعالیت‌های کشاورزی بستگی دارد. طی چند دهه اخیر، سیاست حرکت به سمت توسعه روستایی از مسیر صنعتی‌سازی و گسترش قطب‌های صنعتی در مجاورت نواحی روستایی پیگیری شده است و اثرات گوناگونی را در محیط روستایی بر جای گذاشته است (براتی و همکاران، ۱۴۰۰: ۳۶).

صنعتی شدن به عنوان یک تصمیم سرنوشت‌ساز برای توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورهای در حال رشد ضرورتی است که قابل انکار نمی‌باشد (سلیمی‌زاده، ۱۳۹۶: ۶۸). امروزه صنعت، به عنوان اصلی ترین ابزار، در توسعه مناطق عقب‌مانده نقش محوری به خود اختصاص داده است. این نقش شاید برخاسته از این واقیت است که تولید در بخش صنعت، در مقایسه با کشاورزی، قابلیت جابه‌جایی و انعطاف‌پذیری بیشتر با شرایط و اوضاع واحوال محیطی، منطقه‌ای و ملی دارد (Cheng et al. 2019: 306). صنعتی شدن نقش عمده‌ای در توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع روستایی دارد. در فرایند توسعه صنعتی، استقرار پدیده شهرک صنعتی به عنوان یکی از راهبردهای توسعه روستایی شناخته می‌شود (علیزاده و همکاران، ۱۳۹۸: ۳۲). استقرار صنایع شهرک‌های صنعتی در نواحی مختلف شهری و روستایی دارای اثرات کالبدی، اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی بسیاری می‌باشد به‌طوری که در کشورهای در حال توسعه با وجود اینکه این روند با تأخیر زمانی نسبتاً طولانی و تفاوت ماهوی همراه بوده (سلیمی‌زاده، ۱۳۹۶: ۶۹). صنایع روستایی به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار، تأثیرات نسبتاً مشابه و بعض‌اً گسترده‌تری در تحول سکونتگاه‌ها بر جای گذاشته است (Cheng et al. 2019: 307).

ازین‌رو با توجه به اینکه صنایع روستایی توانایی بالایی در جذب نیروی کار دارند، منابع عمده‌ای برای کسب درآمد هستند که منجر به کاهش شکاف درآمدی در سطح جوامع روستایی می‌شوند (ریاحی و همکاران، ۱۳۹۳: ۹). از سویی دیگر وجود شهرک‌های صنعتی در مجاورت مناطق روستایی می‌تواند باعث بروز رونق اقتصادی این مناطق شود و تغییراتی را در وضعیت اجتماعی و اقتصادی روستاهای ایجاد کند (شاهی و همکاران، ۱۳۹۵).

استقرار صنایع شهرک‌های صنعتی در نواحی مختلف شهری و روستایی دارای اثرات کالبدی، اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی بسیاری می‌باشد (Cheng et al. 2019: 307). به‌طوری که در کشورهای

در حال توسعه با وجود اینکه این روند با تأخیر زمانی نسبتاً طولانی و تفاوت ماهوی همراه بوده، صنایع روستایی به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار، تأثیرات نسبتاً مشابه و بعضاً گسترده‌تری در تحول سکونتگاه‌ها بر جای گذاشته است (باقریان و همکاران، ۱۳۹۵). اما علی‌رغم همه پیامدهای مثبت ناشی از توسعه صنعت در مناطق روستایی باید اذعان داشت که همیشه دارای اثرات مثبت برای مناطق روستایی نبوده است. صنایع روستایی در صورت عدم کنترل و هدایت صحیح می‌تواند باعث بروز مسائل و مشکلات فراوانی بر جوامع روستایی شوند (نجفی‌کانی، ۱۳۸۵: ۴).

در استان آذربایجان شرقی نیز گسترش شهرک‌های صنعتی (شهید سلیمی) در مجاورت مناطق روستایی به عنوان یکی از فعالیت‌های توسعه‌ای، تأثیرات اقتصادی مختلفی را به همراه داشته است که با رشد صنعت در روستاهای زمینه برای اشتغال نیروی انسانی فراهم آمده است. در این راستا با وجود اینکه گسترش این‌گونه صنایع جزو ملزمات توسعه اقتصادی و صنعتی در نواحی روستایی است، بالای حال تمرکز این صنایع در برخی مناطق می‌تواند اثرات و پیامدهای منفی برای مناطق محلی در پی داشته باشد؛ بنابراین شناسایی و ارزیابی اثرات اقتصادی استقرار این‌گونه صنایع در نواحی روستایی امری ضروری و مهم تلقی می‌شود (بکایی و همکاران، ۱۳۹۸: ۵۸).

۲- بنیان نظریه‌ای

رشد سریع صنایع در جهان امروز، از لحاظ کمی و کیفی، نیاز به برنامه‌ریزی را برای سازمان‌دهی صنایع در زمینه‌های مختلف آشکار می‌سازد. در سال‌های اخیر، به لحاظ افزایش جمعیت روستایی و گرایش کشاورزی به سوی مکانیزاسیون، ایجاد اشتغال در نواحی روستایی را با مشکل روبه‌رو ساخته است. (پورطاهری و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۰۷). از این‌رو توسعه و ایجاد شهرک‌های صنعتی در مجاورت نواحی روستایی دامنه وسیعی از تغییرات اقتصادی و اجتماعی را ایجاد کرده و چهره جدیدی را در اقتصادهای نوظهور این مناطق ایجاد کرده است؛ و باعث تغییر در بسیاری از موضوعات مربوط به محیط‌زیست، درآمد، تغییر در ساختار اقتصادی، زیرساخت‌ها و غیره شده است (Kim Anh, 2019: 1528).

توسعه مناطق صنعتی در نواحی روستایی به عنوان راه حلی برای توسعه اقتصادی یک کشور جهت پیش‌تازی در امر توسعه مطرح است. توسعه صنعتی باعث افزایش توان تولیدی، صادراتی و همچنین باعث پیشرفت مناطق مختلف یک کشور می‌شود که این امر باعث تقویت زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می‌شود. شهرک‌های صنعتی به عنوان یکی از بازوهای صنعت نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در توسعه یک کشور ایفا می‌کند که می‌تواند به عنوان عاملی جهت افزایش تحرکات اقتصادی و همچنین انتقال منابع مالی جهت دستیابی به توسعه در مناطق محروم‌تر مورد بررسی قرار گیرد (Anh, 2018: 55).

یکی از ویژگی‌های بازار الگوهای توسعه‌ای در اکثر کشورهای در حال توسعه، سرعت فاحش توسعه یافتن مناطق شهری نسبت به مناطق روستایی است (Kien, 2016: 23). به طوری که نه تنها در مناطق روستایی فاصله‌ای چشمگیر در زمینه سرمایه‌گذاری و تولید به چشم می‌خورد، بلکه از حیث مسائل فرهنگی و اجتماعی نظیر آموزش، سلامتی و امنیت اجتماعی که همه جز پیش‌شرط‌های توسعه انسانی هستند نیز دارای عقب‌ماندگی‌های فاحشی نسبت به مناطق شهری هستند. این وضعیت مهاجرت‌های بی‌روبه روستا شهری را در این کشورها به دنبال داشته است که خود مقدمه‌ای برای مشکلات فرآیند اجتماعی و اقتصادی به‌ویژه در مراکز شهری بوده است. به طور خلاصه فقر، پایین بودن درآمد، بیکاری و به تبع آن مهاجرت از مهم‌ترین چالش‌های پیش روی جامعه روستایی است. راه‌اندازی و گسترش صنایع روستایی با توجه به نقش مؤثری که می‌توانند در راستای توسعه اقتصادی و اجتماعی ایفا کنند، یکی از مهم‌ترین

و اساسی‌ترین راه حل‌ها برای غلبه بر معضلات مناطق روستایی محسوب می‌شود (نوبخت، ۱۳۹۳: ۱۱۲). از این‌رو صنایع روستایی باعث بهبود وضعیت درآمد و پایداری اقتصادی خانوار روستایی می‌گردد و با متنوع شدن منابع درآمدی خانوارها ریسک‌های اقتصادی در این مناطق نیز کاهش می‌یابد. رواج صنایع روستایی در روستاهای زمینه‌های جدیدی از کار و آشنازی بیشتر روستاییان با دیگر عرصه‌های فعالیت‌های اقتصادی ایجاد می‌کند که این امر باعث افزایش سطح مهارت‌ها و تنوع منابع درآمدی در مناطق روستایی می‌شود (درویشی، ۱۳۹۷: ۹۱۶).

نظریه پردازانی چون فریدمن، میردال، هیرشمن و فرانسوپرو نقش مهمی در ارائه این گونه الگوهای توسعه برای کشورهای پیشرفته و در حال توسعه داشته‌اند (باقریان و همکاران، ۱۳۹۵). جدول (۱).

جدول ۱. نظریات قطب‌های صنعتی

نظریه مورد مطالعه	نظریه پرداز	سال	متغیرهای مورد مطالعه
مرکز- پیرامون	فریدمن	۱۹۹۶	اثرات منفی قطب صنعتی بر مناطق پیرامون
استراتژی توسعه نامتعادل	هیرشمن	۱۹۵۰	اثرات مثبت: اگر صنایع از مواد اولیه مناطق روستایی استفاده کنند. اثرات منفی: اگر باعث از بین رفتن صنایع دستی روستایی شوند.
نظریه اقتصادی و مناطق توسعه‌نیافرته	میردال	۱۹۵۷	اثر انتشار: افزایش تقاضا برای مواد خام صنعتی، کشاورزی و کالاهای مصرفی اثر بازارنده
قطب رشد	واپرو	۱۹۶۰	افزایش اثرات مثبت افزایش خدمات در روستاهای افزایش اثرات اجتماعی

در این قسمت نیز با توجه به هدف پژوهش، به نتایج مطالعات داخلی و خارجی انجام‌شده در زمینه موضوع پژوهش پرداخته شده است.

در هر تحقیق و پژوهشی شناخت پژوهش‌ها و تحقیقاتی که در خصوص هر عنوان و موضوعی، ارزیابی آن‌ها در سطوح مختلفی از ضروریات هر کار علمی است. پیشینه‌ها مهم‌ترین راهنمای برای محققین برای به‌دست آوردن تازه‌ترین دست‌یافتها است (بگانه و همکاران، ۱۴۰۰: ۸۴). هرچند در زمینه بررسی عوامل تأثیرگذار بر الگوی مسکن روستایی در منطقه مورد مطالعه مطالعات زیادی صورت نگرفته اما در زمینه این موضوع در دیگر نقاط کشور مطالعاتی چند صورت گرفته است که در اینجا به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود (جدول ۲).

جدول ۲. پیشینه پژوهش

منابع	موضوعات	نتایج
Wang et al. (2008)	اثرات محیطی استقرار صنایع در نواحی روستایی چین	آب را مشکلی اساسی قلمداد کرده و آب‌دگی منابع آب در این نواحی را در اثر استقرار این صنایع دانسته‌اند.
غدیری مقصوم و همکاران (۱۳۹۴)	ازیابی تأثیر شهرک‌های صنعتی بر کیفیت زندگی در روستاهایی موردمطالعه اثر مطلوب داشته است. در این میان ساخت اشتغال، بیشترین تأثیر و شاخص بهداشت، کمترین تأثیر را از این شهرک پذیرفته است.	ایجاد شهرک صنعتی شریف، بر مجموع شاخص‌های کیفیت زندگی در روستاهایی موردمطالعه اثر مطلوب داشته است. در این میان ساخت اشتغال، بیشترین تأثیر و شاخص بهداشت، کمترین تأثیر را از این شهرک پذیرفته است.
حیدری و همکاران (۱۳۹۴)	نقش شهرک‌های صنعتی در توسعه کالبدی و اقتصادی روستاهای پیرامون (مطالعه موردی: روستاهای پیرامون شهرک صنعتی ۲ اردبیل)	صنایع موجود در شهرک منطقه موردمطالعه در توسعه اقتصادی و کالبدی روستاهای پیرامون ضعیف بوده است.
باقریان و همکاران (۱۳۹۵)	بررسی اثرات اقتصادی — اجتماعی شهرک‌های صنعتی در توسعه مناطق روستایی (مطالعه موردی: شهرک صنعتی شهرستان سوادکوه)	در میان شاغلان شهرک‌های صنعتی شاخص‌های توسعه در دو دوره قبل و بعد از اشتغال اعم از افزایش درآمد، رضایت شغلی، پرخورداری از امکانات بهداشتی و درمانی، بهره‌مندی از بیمه، گرایش به مهاجرت و اثرات بد زیستمحیطی تفاوت معناداری را نشان می‌دهد.
نجیب دونده و همکاران (۱۳۹۵)	تبیین تأثیر شهرک‌های صنعتی بر پایداری سکونتگاه‌های روستایی: مطالعه موردی شهرک صنعتی بینالود در مشهد	ایجاد شهرک صنعتی در پایداری نواحی روستایی منطقه موردمطالعه مؤثر بوده است. درنهایت در این پژوهش تأثیر نواحی صنعتی در روستاهای موردمطالعه در ابعاد اجتماعی و اقتصادی بیشتر از بعد زیستمحیطی بوده و تأثیر چشم‌گیری بر نواحی روستایی نداشته است.
جهانی و همکاران (۱۳۹۷)	تبیین اثرات شهرک‌های صنعتی بر پایدارسازی سکونتگاه‌های روستایی با تأکید بر بعد مسافت و درصد شاغلین اقتصادی (مطالعه موردی: شهرک صنعتی بینالود)	ایجاد شهرک‌های صنعتی بر پایدارسازی سکونتگاه‌ها مؤثر است، طبق یافته‌های تحقیق درصد فعالان با ابعاد تأثیر شهرک صنعتی و تأثیر بر پایداری سکونتگاه‌ها همگی ارتباط مستقیم و معنی دار و بعد مسافت و درصد فعالان اقتصادی شهرک صنعتی بر پایداری سکونتگاه‌ها در همگی ارتباط معکوس و معنی دار وجود دارد.
توب کاتلو و همکاران (۱۳۹۷)	تأثیرات شهرک‌های صنعتی بر توسعه مناطق اطراف	مهم‌ترین تأثیرات شهرک خیام بر جوامع روستایی اطراف خود تأثیرات مشبت بر متغیرهای اقتصادی و کشاورزی منطقه موردمطالعه بوده است.
گلابی و همکاران (۱۳۹۷)	تحلیل عاملی تأثیر مناطق صنعتی بر توسعه روستایی: مطالعه موردی منطقه صنعتی فراهان در ایران	برای کاهش مشکل اشتغال در مناطق روستایی، راهاندازی صنایع یا گسترش مشاغل غیر مزروعه‌ای می‌تواند یک راه حل منطقی برای حل این مشکل باشد. همچنین، برای افزایش درآمد روستاییان و افزایش تمايل آن‌ها به ماندن در روستاهای، پک استراتژی برنامه‌ریزی شده برای صنعتی سازی روستاهای موردنیاز است.

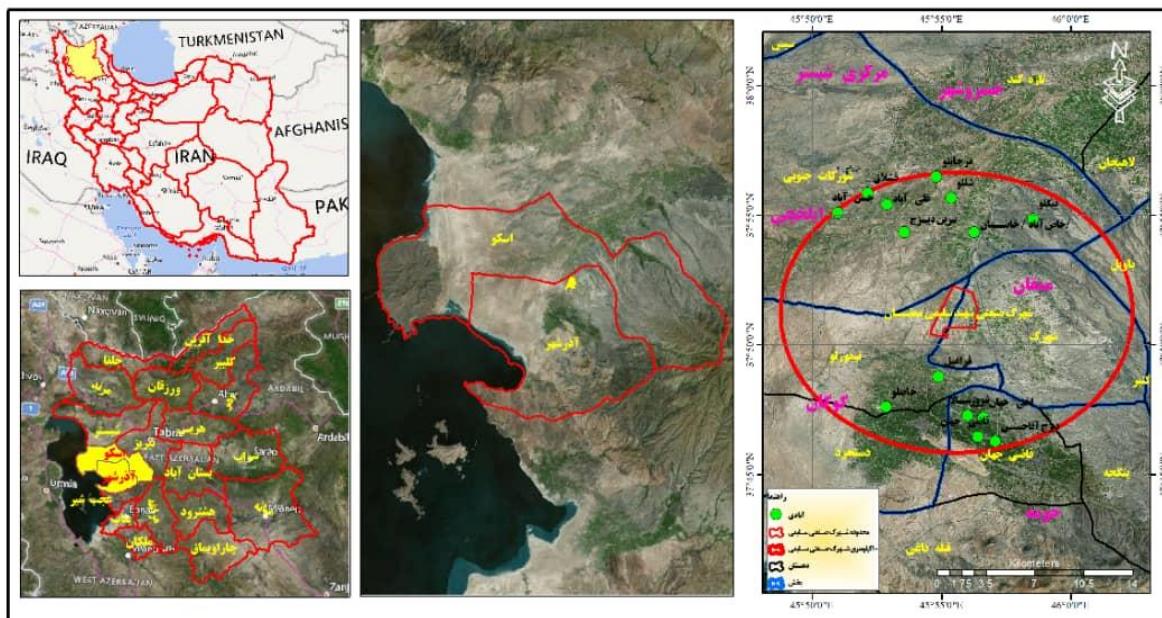
مأخذ: یافته‌های پژوهش ۱۴۰۰

۳- روش تکنیک‌ها و قلمرو

پژوهش حاضر از حیث هدف اکتشافی و ازنظر روش توصیفی- تحلیلی و ازلحاظ جهت‌گیری در زمرة پژوهش‌های کاربردی می‌باشد. محدوده موردمطالعه نیز روستاهای شعاع ۱۰ کیلومتری شهرک صنعتی شهید سلیمانی تبریز است. این پژوهش از حیث روش جمع‌آوری، پژوهشی کتابخانه‌ای- میدانی (مشاهده و پرسشنامه) محسوب می‌شود. در این پژوهش، برای تحلیل اثرات اقتصادی فعالیت شهرک‌های صنعتی بر سکونتگاه‌های روستایی پیرامونی شهرک صنعتی شهید سلیمانی تبریز، طبق نظر اساتید دانشگاهی، کارشناسان حوزه روستایی، مطالعات میدانی محققان و... روستاهایی که در شعاع ۱۰ کیلومتری شهرک سلیمانی قرار داشتند، به عنوان روستاهای نمونه انتخاب شدند.

در شعاع ۱۰ کیلومتری شهرک سلیمانی تبریز تعداد ۱۴ روستا قرار دارند که جامعه آماری تحقیق را تشکیل داده‌اند و آن‌ها طبق سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ دارای ۱۵۰۸۴ نفر جمعیت و ۴۶۲۹ خانوار بودند که با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۰۶ خانوار روستایی به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. انتخاب خانوارها در روستاهای نمونه بر اساس روش تصادفی ساده انجام گرفت تا اصل فرصت برابری برای همه خانوارها رعایت گردد (جدول ۳).

شکل ۱. نقشه روستاهای نمونه در شعاع ۱۰ کیلومتری شهرک شهید سلیمانی تبریز

جدول ۳. تعداد جمعیت، خانوار و تعداد نمونه در روستاهای شعاع ۱۰ کیلومتری شهرک شهید سلیمانی تبریز

شهرستان	بخش	دهستان	روستا	خانوار	جمعیت	حجم نمونه
اسکو	ایلچی	شورکات جنوبی	بیگلو	۱۵۶	۵۱۲	۱۰
			خاص آباد / خاصبان	۳۴۰	۱۰۸۲	۲۲
			شلو	۶۵	۲۰۲	۱۰
			قشلاق	۸۵	۳۰۰	۱۰
			مرجانلو	۱۲۰	۴۲۳	۱۰
			حسن آباد	۳۳	۱۰۴	۱۰
			سرین دیزج	۲۹۰	۱۰۰۲	۱۷
			علی آباد	۸۰	۲۶۸	۱۰
			قراغیل	۳۷۳	۱۷۲۳	۲۴
			خاصلو	۳۱۳	۹۵۰	۲۱
آذرشهر	دستجرد	تیمورلو	فیروزسالار	۸۳۹	۲۵۸۲	۵۰
			اخی جهان	۷۷۵	۲۴۲۴	۴۲
			قاضی جهان	۱۱۰۷	۳۳۵۹	۶۰
			دیزج آقادحسن	۵۳	۱۵۳	۱۰
			مجموع	۴۶۲۹	۱۵۰۸۴	۳۰۶

۴- یافته ها و تحلیل داده

نقش آمار توصیفی درواقع، جمع آوری، خلاصه کردن و توصیف اطلاعات کمی به دست آمده از نمونه ها یا جوامع است. اما در این قسمت سعی شده است تحقیق با توصیف اطلاعات پایان داده نشده، بلکه آنچه از بررسی گروه نمونه به دست آمده است به گروه های مشابه بزرگ تر تمییم داده شود. از طرف دیگر چون همانند سایر کارهای تحقیقی، موارد مطالعه تمام اعضای یک جامعه ناممکن بود، از این روش شیوه هایی نیاز است که بتوان با استفاده از آن ها نتایج به دست آمده از مطالعه گروه های کوچک به گروه های بزرگ تر

تعییم داده شود. به شیوه‌هایی که از طریق آن‌ها ویژگی‌های گروه‌های بزرگ بر اساس اندازه‌گیری همان ویژگی‌ها در گروه‌های کوچک استنباط می‌شود، آمار استنباطی گفته می‌شود. در این بخش با استفاده از شاخص‌های به دست آمده از استناد نظری به بررسی عوامل درونی و بیرونی مؤثر در استقرار شهرک صنعتی شهید سلیمانی در روستاهای پیرامون پرداخته شده است. بنابراین پس از کدگذاری داده‌های جمع‌آوری شده در نرم‌افزار 25 SPSS جهت تحلیل در نرم‌افزار 3 Smart PLS به روش حداقل مربعات جزئی به تحلیل عوامل بیرونی و درونی مؤثر در استقرار شهرک صنعتی شهید سلیمانی در روستاهای پیرامون پرداخته شده است. جدول (۴) متغیرهای آشکار و پنهان را نشان داده است.

جدول ۴. کدگذاری متغیرهای عوامل اقتصادی مؤثر در استقرار شهرک صنعتی شهید سلیمانی در روستاهای پیرامون

کد	متغیر آشکار	متغیر پنهان	بعد
S1	افزایش تنوع شغلی		
S2	ایجاد اشتغال غیر کشاورزی و فصلی		
S3	میزان افزایش فرصت‌های اقتصادی جدید		
S4	میزان افزایش اشتغال در بخش خدمات		
S5	میزان کاهش مهاجرت جمعیت فعال اقتصادی به شهر		ایجاد اشتغال
S6	میزان افزایش اشتغال زنان		
S7	میزان افزایش اشتغال در بخش صنایع سبک و کارگاهی		
S8	تعداد کارگران روستاشین شاغل در شهرک صنعتی		
S9	افزایش درآمد		
S10	کاهش تعداد دام		
S11	میزان خرید مواد اولیه واحدهای صنعتی از تولیدات روستاهای		
S12	فرآوری تولیدات کشاورزی محلی		اثرات اقتصادی
S13	تهیه نهادهای اساسی کشاورزان		
S14	مکانیزه شدن کشاورزی		
S15	بهبود الگوی مصرف خوارک، پوشک و کالاهای مصرفی		
S16	افزایش قدرت خرید		توانایی برای برآورده کردن
S17	افزایش توان پس انداز		نیازهای اساسی
S18	توان مالی برای تغیرات		
S19	میزان تعییر قیمت واحدهای مسکونی مشرف بر معبر اصلی		
S20	میزان تعییر تقاضا برای خرید زمین مسکونی		افزایش ارزش زمین
S21	میزان تعییر تقاضا برای خرید اراضی زراعی		
S22	میزان تعییر قیمت اراضی زراعی		
S23	میزان استفاده از اعتبارات جهت مقاوم‌سازی و نوسازی مساکن		اعتبارات
S24	میزان کاهش هزینه زندگی از طریق دسترسی به خدمات		

مأخذ: یافته‌های حاصل از استناد نظری تحقیق، ۱۴۰۰

برای دسترسی به ضرایب مسیر، معناداری، آزمون مدل اندازه‌گیری، آزمون مدل ساختاری و همچنین بررسی کیفیت مدل‌های اندازه‌گیری (بیرونی) و مدل ساختاری (درونی) باید مدل ترسیم شده را به کمک داده‌های آماری وارد شده از طریق الگوریتم‌های ذیل محاسبه نماییم.

- بررسی پایایی و روایی مدل اندازه‌گیری؛
- آزمون مدل ساختاری؛ و

- آزمون کیفیت مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری.

چون یکی از روش‌های ارزیابی متغیرهای پنهان در مدل اندازه‌گیری ترکیبی استفاده از تحلیل آماری در سطح متغیرهای مشاهده‌پذیر است و در اینجا هدف بررسی این مورد است که آیا یک متغیر مشاهده‌پذیر می‌تواند برای ایجاد متغیر پنهان تشکیل شونده مرتبط یا نامرتبط باشد و همچنین معناداری معرف‌های تشکیل‌دهنده در خور توجه قرار می‌گیرد؛ بنابراین در جدول (۵) با استفاده از دستور PLS به بررسی پایایی مدل اندازه‌گیری پرداخته شده است.

جدول ۵. بررسی پایایی متغیرهای مشاهده‌پذیر ترکیبی

متغیرهای پنهان	آلفای کرونباخ	ضریب اسپیرمن	قابلیت اطمینان مرکب (AVE)	میانگین واریانس استخراج شده
اثرات اقتصادی	.۰/۵۱	.۰/۷۶	.۰/۵۱	.۰/۵۲
ارزش افزوده تولیدات کشاورزی	.۰/۶۳	.۰/۸۷	.۰/۸۱	.۰/۸۰
اعتبارات	.۰/۷۰	.۰/۸۲	.۰/۸۱	.۰/۶۱
افزایش ارزش زمین	.۰/۵۰	.۰/۷۹	.۰/۸۹	.۰/۷۴
ایجاد اشتغال	.۰/۲۰	.۰/۶۳	.۰/۶۰	.۰/۶۱
توانایی برای برآورده کردن نیازهای اساسی	.۰/۶۰	.۰/۸۵	.۰/۷۸	.۰/۷۷

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

نتایج نشان‌دهنده آن است که به غیراز متغیر ایجاد اشتغال، بقیه متغیرها دارای پایایی و قابلیت اطمینان قابل قبول در همه ضرایب هستند. شکل زیر به بررسی پایایی متغیرهای مشاهده‌پذیر ترکیبی بر اساس قابلیت اطمینان مرکب که مشتمل از آلفای کرونباخ و ضریب اسپیرمن (پایایی ترکیبی composite reliability) یک معیار ارزیابی برآذش درونی مدل است و بر اساس میزان سازگاری سؤالات مربوط به سنجش هر عامل قابل محاسبه است. این نوع پایایی شباهت زیادی به روایی همگرا دارد و از همان پارامترهای روایی همگرا برای محاسبه پایایی مرکب استفاده می‌شود) است، پرداخته و پایایی قابل قبول (بالاتر از ۰/۷) متغیرهای مشاهده‌پذیر ترکیبی را در همه متغیرها به جز ایجاد اشتغال نشان داده است که در این‌ین پایایی متغیر ارزش افزوده تولیدات کشاورزی (۰/۷۸۲) بیشتر است.

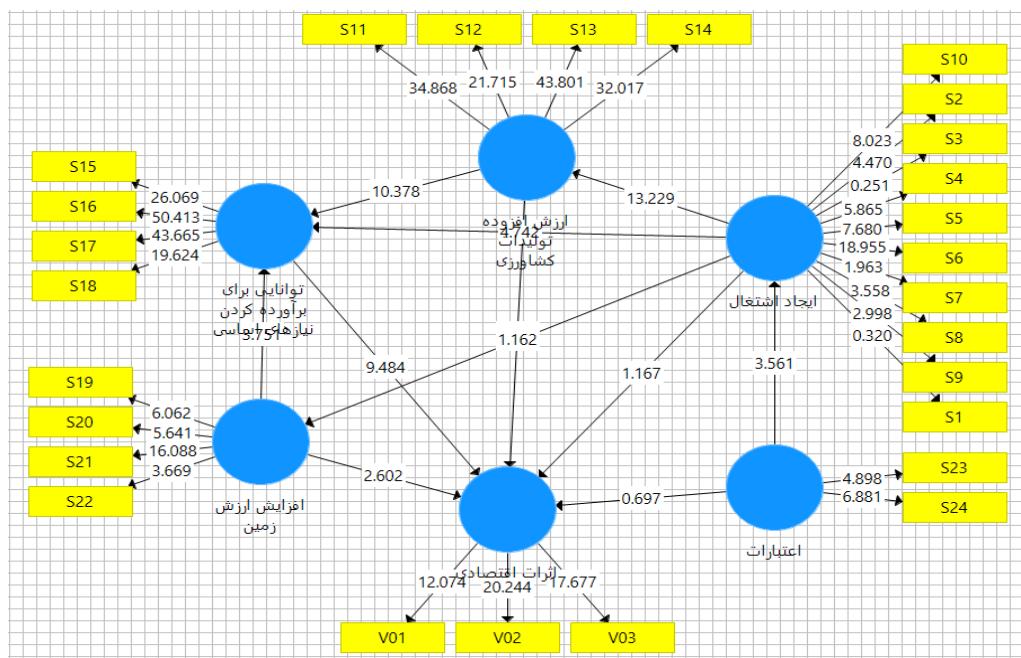
متغیرهای مکنون درون‌زا (نشان می‌دهد چند درصد از تغییرات متغیر درون‌زا توسط متغیر بروزن‌زا صورت می‌گیرد. مقادیر ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به ترتیب حد آستانه‌هایی مطرح هستند که ضعیف، متوسط و قابل توجه توصیف شده است). جدول (۶) شاخص ضریب تعیین را نشان داده است.

جدول ۶. شاخص ضریب تعیین

R Square Adjusted	R Square	متغیرهای پنهان
.۰/۳۸	.۰/۳۹	اثرات اقتصادی
.۰/۲۹	.۰/۲۹	ارزش افزوده تولیدات کشاورزی
.۰/۰۱	.۰/۰۱	افزایش ارزش زمین
.۰/۰۵	.۰/۰۶	ایجاد اشتغال
.۰/۵۸	.۰/۵۹	توانایی برای برآورده کردن نیازهای اساسی

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

- مقادیر جدول بالا نشان می‌دهد متغیرها در آستانه قابل توجه قرار دارند. نتایج جدول بالا نشان می‌دهد:
- متغیر ارزش افزوده تولیدات کشاورزی با مقدار اسکوئر (۰/۳۹۲) بیشتر از مقدار استاندارد (۰/۳۳) بوده و بنابراین در حد آستانه متوسط توصیف می‌شود؛
  - متغیر افزایش ارزش زمین با مقدار اسکوئر (۰/۰۱۵) پایین‌تر از مقدار استاندارد (۰/۰۱۹) بوده و بنابراین در حد آستانه ضعیف توصیف می‌شود؛ و
  - متغیر ایجاد اشتغال با مقدار اسکوئر (۰/۰۶۰) بالاتر از مقدار استاندارد (۰/۰۱۹) بوده و بنابراین در حد آستانه ضعیف توصیف می‌شود؛
  - متغیر توانایی برای برآورده کردن نیازهای اساسی با مقدار اسکوئر (۰/۰۵۹) پایین‌تر از مقدار استاندارد (۰/۰۱۹) بوده و بنابراین در حد آستانه متوسط توصیف می‌شود؛ در ادامه به بررسی ضرایب مسیر (بتا) و معناداری آن پرداخته شده است.

شکل ۲. بررسی سطح متغیرهای مشاهده‌پذیر

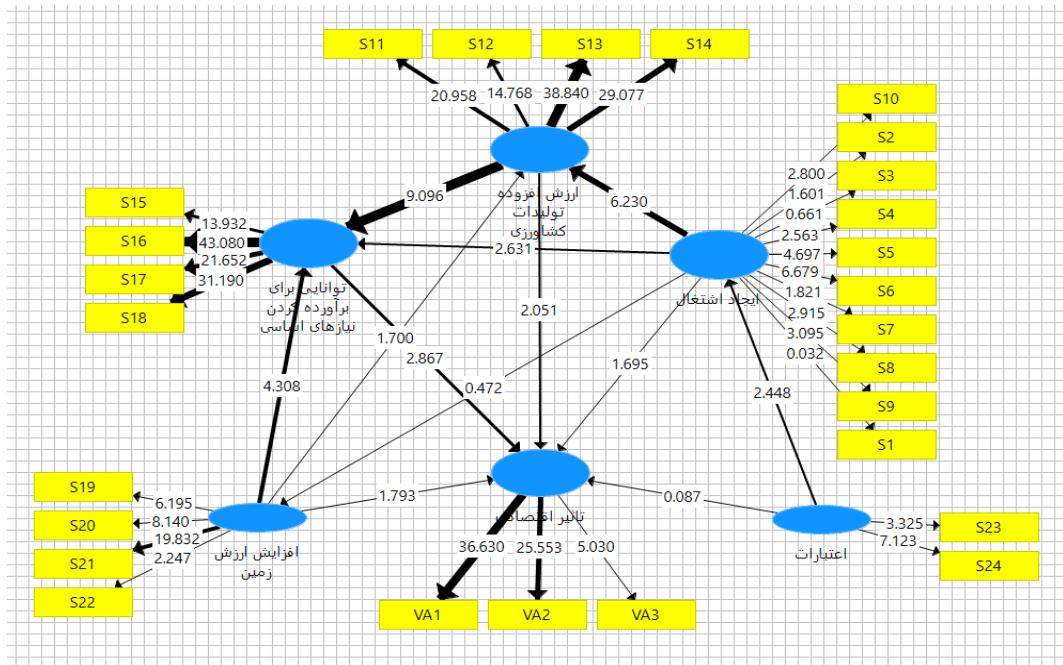
برای دسترسی به جداول ضرایب معناداری اثرات مستقیم و اثرات کل به خروجی الگوریتم PLS مراجعه می‌کنیم. جدول (۷) ضرایب مسیر میانگین، انحراف معیار و مقادیر تی را نشان می‌دهد.

جدول ۷. خروجی الگوریتم BT در آزمون مدل ساختاری

متغیر	نمونه اصلی	میانگین نمونه	انحراف معیار	آماره تی
ارزش افزوده تولیدات کشاورزی -> اثرات اقتصادی	۱/۰۰	۰/۰۶	۰/۰۶	۰/۰۶
اعتبارات -> اثرات اقتصادی	۲/۶۹	۰/۰۵	۰/۰۳	۰/۰۳
افزایش ارزش زمین -> اثرات اقتصادی	۲/۶۰	۰/۰۵	۰/۱۳	۰/۱۳
ایجاد اشتغال -> اثرات اقتصادی	۱/۱۶	۰/۰۶	۰/۰۷	۰/۰۷
توانایی برای برآورده کردن نیازهای اساسی -> اثرات اقتصادی	۹/۴۸	۰/۰۶	۰/۶۵	۰/۶۵

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

معناداری ضرایب مسیر مکمل بزرگی و جهت علامت ضریب بتای مدل می باشد. چنانچه مقدار به دست آمده بالای حداقل آماره در سطح مورداطمینان در نظر گرفته شده باشد، آن رابطه یا فرضیه تأیید می شود. در سطح معناداری ۹۰ درصد و ۹۹ درصد این مقدار به ترتیب با حداقل آماره تی ۱/۶۴ و ۲/۵۸ مقایسه می شود. شکل (۵) وزن های عاملی متغیرهای مشاهده پذیر را نشان داده است.

شکل ۳. بررسی وزن های عاملی متغیرهای مشاهده پذیر

در اشتراک افزونگی یا شاخص کیفیت مدل ساختاری هدف آن بررسی توانایی مدل ساختاری در پیش‌بینی کردن به روش چشم‌پوشی می باشد. معروف‌ترین معیار سنجش آن شاخص Q2 استون- گایسلر است. سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را به ترتیب به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای این شاخص معرفی کرده‌اند.

جدول ۸. مقادیر به دست آمده برای شاخص CV Red

قضایت	$Q^2 (=1-SSE/SSO)$	SSE	SSO	متغیر
بالاتر از ۰/۱۵ و متوسط بودن شاخص	۰/۱۸	۷۳۰.۷۹	۹۰۰.۰۰	اثرات اقتصادی
بالاتر از ۰/۱۵ و متوسط بودن شاخص	۰/۱۷	۹۸۸.۰۱	۱۲۰۰.۰۰	ارزش افزوده تولیدات کشاورزی
-	-	۶۰۰۰.۰۰	۶۰۰۰.۰۰	اعتبارات
پایین تر از ۰/۰۲ و ضعیف بودن شاخص	۰/۰۰۲	۱۱۹۷.۹۸	۱۲۰۰.۰۰	افزایش ارزش زمین
پایین تر از ۰/۰۲ و ضعیف بودن شاخص	۰/۰۰۸	۲۹۷۵.۹۲	۳۰۰۰.۰۰	ایجاد اشتغال
بالاتر از ۰/۱۵ و متوسط بودن شاخص	۰/۳۴	۷۸۴.۴۸	۱۲۰۰.۰۰	توانایی برای برآورده کردن نیازهای اساسی

مأخذ: یافته های تحقیق، ۱۴۰۰

درنهایت به بررسی مدل کلی مدل معادلات ساختاری پرداخته شده است. در مدل سازی حداقل مربعات جزئی، شاخصی به نام نیکویی برازش پیشنهاد شده است. این شاخص هر دو مدل اندازه‌گیری و ساختاری را مدنظر قرار می‌دهد و به عنوان معیاری برای سنجش عملکرد کلی مدل به کار می‌رود. برای محاسبه میانگین یا متوسط مقادیر اشتراکی متغیرهای مدل، از خروجی الگوریتم PLS، در قسمت شاخص‌های کیفی مدل، جدول (۹) نشان داده شده است.

جدول ۹. نیکویی برازش مدل

مدل تخمینی	مدل استاندارد	
.۰/۱۳	.۰/۱۲	SRMR
۶/۸۶	۶/۱۷	d_ULS
۲/۲۰	۲/۱۴	d_G
۲۹۷۱/۹۸	۲۹۲۱/۶۷	Chi-Square
۰/۳۱	۰/۳۲	NFI

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد مدل از نیکویی برازش برخوردار بوده و قابل تعمیم است. با توجه به پایین بودن تمام مقادیر برای متغیرهای ایجاد اشتغال و افزایش ارزش زمین نتیجه‌گیری می‌شود که متغیر توانایی برای برآورده کردن نیازهای اساسی مهم‌ترین تأثیر استقرار شهرک صنعتی شهید سلیمانی در روستاهای پیرامونی است.

۵- بحث و فرجام

تحقیق حاضر باهدف تبیین و تحلیل اثرات اقتصادی فعالیت شهرک‌های صنعتی بر سکونتگاه‌های روستایی پیرامونی شهرک صنعتی شهید سلیمانی تبریز انجام گرفته است. روستاهای و ساختار اجتماعی آن‌ها امروزه بسیار متنوع‌تر و پیچیده‌تر از چیزی است که وضعیت موجود آن را به چند عامل خاص نسبت داد اما نحوه روابط بین شهر و روستا در ابعاد بسیاری بر شکل پذیری، رشد و توسعه سکونتگاه‌های روستایی و همچنین ساختار و کارکرد آن‌ها به عنوان یک عامل اساسی، اثرگذار است. از این‌رو تعاملات شهر و روستا را می‌توان به دو دسته تعاملات فضایی تقسیم‌بندی نمود: عرضه نیروی انسانی برای بخش‌های صنعت و خدمات، ارائه مواد اولیه به شهرها مانند محصولات کشاورزی و غیر کشاورزی روستایی و جریان دوم دریافت خدمات، کالا، اطلاعات، سرمایه، فرصت‌های شغلی، ارتباط با بازار و... هرچقدر روستایی به شهرهای پرجمعیت‌تر و دارای نفوذ عملکردی بالا، دسترسی داشته باشد از فرصت‌های اقتصادی بالاتری بهره‌مند بوده که موجب شکل گرفتن سکونتگاه‌های روستایی با مقیاس بزرگ‌تر و توسعه یافته‌تری خواهد شد. این فرآیند تا جایی اثرگذار است که ارتباط بین روستاهای شهر به خصوص در روستاهایی که در نزدیکی شهرها قرار دارند به تدریج به سمت ادغام ساختاری و عملکردی روستاهای در شهر مجاور سوق می‌یابد. در این راستا، نتایج تحقیق از نظر اثرات اقتصادی شهرک صنعتی شهید سلیمانی بر سکونتگاه‌های روستایی پیرامونی در روستاهای موردمطالعه نشان داد، با توجه به پایین بودن تمام مقادیر برای متغیرهای ایجاد اشتغال و افزایش ارزش زمین، می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری کرد که متغیر توانایی برای برآورده کردن نیازهای اساسی با میانگین ۰/۳۶۴ مهم‌ترین تأثیر استقرار شهرک صنعتی شهید سلیمانی در روستاهای

پیرامونی خود بوده است. مقایسه نتایج تحقیق حاضر با سایر تحقیقات نشان داد، نتایج این تحقیق با تحقیقات حیدری و همکاران، (۲۰۱۶) و باقریان و همکاران، (۲۰۱۷) همسو بوده و تحقیقات قدیری معصوم و همکاران، (۲۰۱۶)، نجیب‌داونده و همکاران، (۲۰۱۷)، توپکانلو و همکاران، (۲۰۱۹) و گلابی و همکاران، (۲۰۱۹) مغایر با نتایج تحقیق حاضر بوده است.

پیشنهادات

- با توجه به اینکه بیشتر تولیدات شهرک صنعتی شهید سلیمانی به دیگر نقاط کشور صادر و یا در داخل استان توزیع و به فروش می‌رسد، نواحی روستایی اطراف این شهرک عایدات نسبتاً کمتری از بابت بازاریابی و فروش این محصولات دارند.
- واحدهای تولیدی می‌توانند برای تأمین مواد اولیه موردنیاز خود به منابع محلی موجود در منطقه توجه زیادی داشته باشند. که این امر نیازمند شناخت و مکان‌یابی این منابع از سوی شرکت‌های فعال در این شهرک صنعتی می‌باشد.
- تأمین و استقرار بهینه خدمات با توجه به استانداردها و دسترسی هر چه بهتر تمامی روستاییان شهرک صنعتی شهید سلیمانی باعث افزایش فرصت‌های شغلی شده و با توجه به اینکه این امر می‌تواند زمینه لازم برای گسترش مشاغل غیرتخصصی جهت اشتغال فصلی کشاورزان منطقه فراهم کند. در این راستا پیشنهاد می‌شود سازمان فنی و حرفه‌ای اقدام به برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه برای روستاییان مایل به اشتغال در بخش صنعت و ارائه مدرک به آن‌ها نموده تا ضمن توانمندی هرچه بیشتر این افراد، زمینه اشتغال ثابت آن‌ها در بخش صنعت فراهم شود.
- توجه به این امور در جهت بهره‌مندی مناطق روستایی اطراف این شهرک، می‌تواند باعث رونق بیشتر وضعیت اقتصادی منطقه موردمطالعه شود.

۶- منابع

علیزاده، توحید، مظلوم خراسانی، محمد، مجدى، علىاکبر (۱۴۰۰)، مطالعه پیامدهای اجتماعی و اقتصادی شهرک‌های صنعتی بر نواحی روستایی موردمطالعه: شهرک‌های صنعتی شهرستان ارومیه، نشریه راهبردهای توسعه روستایی، دوره ۸، شماره ۴، صص ۴۱۸-۳۹۹.

باقریان جلودار، مصطفی، قربانپورلندي، زهراء، جوادى‌نيا، على (۱۳۹۵)، بررسی اثرات اقتصادی- اجتماعی شهرک‌های صنعتی در توسعه مناطق روستایی نمونه موردنی: شهرک‌های صنعتی شهرستان سوادکوه، دو فصلنامه مشارکت و توسعه اجتماعی، دوره ۲، شماره ۳، صص ۹۱-۶۹.

بخشی، زهراء، مطیعی لنگرودی، سید حسن، فرجی‌سبکبار، حسنعلی، قدیری معصوم، مجتبی (۱۳۹۸)، تحلیل فضایی پایداری اقتصادی سکونتگاه‌های روستایی (منطقه سبزوار- نیشابور)، فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی، سال هشتم، شماره سوم، صص ۱-۳۲.

براتی، علىاکبر (۱۴۰۰)، بررسی اثرات اقتصادی، اجتماعی و زیستمحیطی شهرک صنعتی علوجبه بر روستاهای اطراف، نشریه پژوهش‌های روستایی، انتشار آنلاین ۱۴۰۰.

بکایی، آذر (۱۳۹۸)، تحلیل اثرات اقتصادی و کالبدی فعالیت شهرک‌های صنعتی بر سکونتگاه‌های روستایی پیرامونی (مطالعه

موردی: شهرک صنعتی شهید سلیمانی تبریز، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز.

درویشی، حنا (۱۳۹۷)، تحلیل وضعیت صنایع روستایی قبل و بعد از انقلاب اسلامی، نشریه جغرافیا و روابط انسانی، دوره ۱، شماره ۳، صص ۹۳۴-۹۴۶.

ابراهیمزاده، عیسی، ریس پور، کوهزاد (۱۳۹۰)، بررسی روند تغییرات درجه توسعه یافتنگی مناطق روستایی سیستان و بلوچستان با بهره‌گیری از تاکسونومی عددی طی دهه‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۷۵، نشریه جغرافیا و توسعه، دوره ۹، شماره پیاپی ۲۴، صص ۵۱-۷۶.

قدیری معصوم، مجتبی، رضوانی، محمدرضا، حاجیلو، مهدی (۱۳۹۳)، بررسی تأثیر شهرک‌های صنعتی بر کیفیت زندگی در مناطق روستایی اطراف (مطالعه موردی: شهرک صنعتی شریف شهرستان ابهر)، نشریه پژوهش‌های جغرافیای انسانی، دوره ۴۷ شماره ۲، صص ۳۱۳-۲۹۷.

حیدری ساربان، وکیل (۱۳۹۵)، نقش شهرک‌های صنعتی در توسعه کالبدی و اقتصادی روستاهای اطراف (مطالعه موردی: روستاهای اطراف شهرک صنعتی اردبیل ۲)، نشریه پژوهش‌های روستایی، دوره ۲، شماره ۵.

یگانه، افسین، تحلیل زیست‌پذیری اقتصادی در روستاهای پیراشهری ملکان، مجله توسعه فضاهای پیراشهری، سال سوم، شماره اول، صص ۹۶-۷۹.

جهانی، مهدی، نجیب‌دونده، مجید، بهنیافر، ابوالفضل (۱۳۹۸)، تبیین اثرات شهرک‌های صنعتی بر پایدارسازی سکونتگاه‌های روستایی با تأکید بر بعد مسافت و درصد شاغلین اقتصادی (مطالعه موردی: شهرک صنعتی بینالود)، چهارمین کنگره بین‌المللی توسعه کشاورزی، منابع طبیعی، محیط‌زیست و گردشگری ایران، تبریز-دانشگاه هنر اسلامی تبریز.

نحوی کانی، علی (۱۳۸۵). (اثرات شهرک‌ها و نواحی صنعتی در مناطق روستایی از دیدگاه توسعه پایدار مطالعه موردی: شهرستان بابل)، رساله دکتری، دانشگاه تهران.

Anh, P.N.N. (2018). Impacts of industrial zones on the socio-economic development of Binh Duong province. PhD Thesis, University of Economics Ho Chi Minh City.

Christiaensen, Luc, Joachim, De, Weerdt. Todo, Yasuyuki. 2013. Urbanization and Poverty Reduction, the Role of Rural Diversification and Secondary Towns. The World Bank Africa Region, Office of the Chief Economies.

Golabi, S. Ebrahimi, M. S (2018), Factor Analysis of the Impact of Industrial Areas on Rural Development: A Case Study of Farahan Industrial Area in Iran, Journal of Sustainable Rural Development, December 2018, Volume 2, Number 1 - 2.

Karimzadeh, H. Valaei, M. Manafi Azar, R. (2017). The role of diversification activities in the sustainability of the rural economy. Case study: Miandoab city. Journal of Spatial Planning. 6 (20). PP: 124 - 143. (Persian).

Kien, N.T. (2016). Sustainable development of industrial zones-Contributing to the development of Vietnam's economy. Journal of Financial-Accounting Studies, 01 (150).

Kim Anh, Vu Thi, Viet Ha, Hoang Thi, Thu Ha, Dao, Thi Diem Chi, Nguyen (2019), The Impacts Of Industrial Parks To Socioeconomic Development Experimental Research In Thai Binh Province, Vietnam, Academy of Accounting and

Financial Studies Journal, Volume 23, Issue 4, 2019.

Najib Davandeh, Majid. Jahani Sani, Mahdi. Behniafar, Abolfazl (2017), Explaining the Effects of Industrial Estates on the Sustainability of Rural Settlements: A case study of Binaloud Industrial Estate in Mashhad, Ukrainian Journal of Ecology, 2017, 7(4), 304 - 315, doi: 10.15421/2017_121.

Nobakht, R, Fathi,S, and Karimian, H. (2015). Effect of Industrial Towns on Socio-economic Development in Iran (Case of Study: Tribal Regions in Masjid Soleiman). Journal of Iranian Social Development Studies, 7(1): 111 - 125. (Persian).

Piramoon, L. and Rezaei-Moghaddam, K.(2014). Investigating the economic and environmental effects of tourism on rural areas in Iran. Journal of Middle East Applied Science and Technology. 21. PP: 712 - 715.

Portaheri, M, Eftekhari, R, and Taghavi, (2013). The Role of Industrial Towns in the Economic Development of Surrounding Villages (Case Study: Behshahr Industrial Town). Geographical Research Quarterly, 28(3):105 - 118. (Persian).

Powe, Neil (2020), Sustainable development, sustainability and research within the Journal of Environmental Planning and Management, Journal of Environmental Planning and Management, Vol. 63, No. 9, pp. 1523 - 1527.

Riahi. V. Pashazadeh, A. (2015). Investigating the effects of establishing Garmi industrial town on the development of areas around the village. Journal of Applied Research in Geographical Sciences. 14 (33). PP: 7 - 25. (Persian).

Salemizadeh, Sh. (2018). Investigating Industrial Estates in Economic and Social Development of Rural Areas Case Study: Elahi District, Fourth International Conference on Geographical Sciences. Shiraz. (Persian).

Shahi. M. Masti. R. Khajavi. V. (2017). The Role of Industrial Towns in the Economic and Social Development of Surrounding Villages (Case Study: Villages around Ardabil Industrial Town 2). 2nd International Congress on Earth, Space and Clean Energy with a focus on natural resource management, agriculture and sustainable development. Tehran. (Persian).

Wang.M, Webber.M, Finlayson.B & Barnett.J (2008), "Rural industries and water pollution in China", Journal of Environmental Management, No.86, pp 648 - 659.

Z.N. Tupkanloo. S. Yazdani (2019), the effects of industrial towns on development of surrounding areas, Ukrainian Journal of Ecology, 2019, 4(8), 70 - 78.

